

סקירה כללית

מקרה

בשר שנחתך מאבר מן החי וטרם חתכו חישב להאכילו לנכרי וגם הוכשר

דין

לפי ר"מ (המטמא טומאת בית הסתרים)

הבשר טמא טומאת אוכלים

טעם

כי היה מחובר לאבר מן החי שטמא כנבילה

הבהרה

מדוע צריך הכשר ואין אומרים שנחשב "אוכל שסופו לטמא טומאה חמורה" ...

רקע-1

טומאת בית הסתרים

- חכמים: אינו מטמא
- ר"מ: מטמא

רקע-2

אוכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינו צריך הכשר, כנ"ל בסוגיא - דף קכא.: - נושא: צריך הכשר לטומאה במקרים של (2) ישראל שחט בהמה טמאה ו (3) נכרי שחט בהמה טהורה

בריייתא

רקע

(כנ"ל בסוגיא הקודמת בשר שנחתך מאבר מן החי – טהור)

מקרה

אם חישב להאכילו לנכרי קודם שחתכו

דין

טמא (טומאת אוכל)

קושיא

הרי זה טומאת בית הסתרים (שטח המגע בין הבשר לאבר היה מכוסה) שאינו מטמא (לפי חכמים)

תירוץ

הבריייתא הזאת לפי שיטת ר"מ (הסובר כנ"ל שטומאת בית הסתרים מטמא)

הערה

ומדובר שהוכשר קודם

אבל אין לומר שאין צריך הכשר מכיון שהיה במצב טומאה חמורה, והרי: אוכל שסופו לטמא טומאה חמורה אינה צריכה הכשר

כי אז היה חלק מהאבר [הגידים ועצמות] והיה ב"עץ" לעומת עכשיו שהוא "אוכל" ולכן פנים חדשות באו לכאן - לא היה אוכל שסופו לטמא טומאה חמורה

סטיה

הגמרא מביאה 5 מקרים/דינים שגם בהם ניתן להסביר שאינו "אוכל שסופו לטמא טומאה חמורה" כי היה במצב "עץ בעלמא" – לא "אוכל"

לא נכנס לפרטים בזה

סקירה כללית

ר"ש בסוף המשנה "מטהר".

אי אפשר שהוא מטהר בקטע האחרון במשנה שקודם לדבריו (סוף הסיפא).
לכן ברור שהוא מתייחס או לרישא או לאמצעיתא או לתחילת הסיפא.

רבי יוחנן אמר נימוק לר"ש מבוסס על דרשה מיתור בפסוק.
אין צורך לדרשה כדי להסביר את התייחסות ר"ש לרישא או לאמצעיתא כי יש טעמים אפשריים אחרים ללא צורך בדרשה. לכן ברור שרבי יוחנן סובר שר"ש התייחס לתחילת הסיפא.

משנתנו

יש כמה קטעים במשנתנו ממוספרים להלן.
הגמרא תנסה (לפי סדר המספור) לבחון האם ר"ש (המופיע בסוף המשנה) מתייחס לאותו קטע והאם הטעם לר"ש שרבי יוחנן אמר שייך לשם

רישא

② האבר והבשר המדולדלין בבהמה

מטמאין טומאת אוכלין במקומן, וצריכים הכשר

אמצעיתא

נשחטה הבהמה

הוכשרו בדמיה – דברי ר"מ

③ ר"ש אומר לא הוכשרו

סיפא

מתה הבהמה

④ הבשר צריך הכשר

① האבר מטמא משום אבר מן החי, ואינו מטמא משום אבר נבילה דברי ר"מ

ור"ש מטהר

גמרא

רבי יוחנן אמר שטעמו של ר"ש המטהר הוא:

"מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא" - ...אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים (לא ליהודי ולא לנכרי)
אין קרוי אוכל (ואינו מקבל טומאה)

האם יתכן שר"ש מטהר בזה	האם טעמו של רבי יוחנן שייך בזה	התייחסות ל:
X	**לא רלוונטי**	① סוף הסיפא כי ממה נפשך טמא : אם מיתה עושה ניפול, אז טמא משום אבר מן החי ואם מיתה אינה עושה ניפול, אז טמא משום אבר מן הנבילה
✓	X	② רישא אין צורך כאן לטעמו שרבי יוחנן (דרשה מפסוק) כי הטעם (שאינו מטמא) יכול להיות "הואיל ומעורה, מעורה" (היינו שכיון שמחובר חלקית לבעל חי שאינו מקבל טומאה, לכן גם הוא אינו מקבל טומאה)
✓	X	③ אמצעיתא אין צורך כאן לטעמו שרבי יוחנן (דרשה מפסוק) כי הטעם (שאינו מטמא) יכול להיות אחד מהשניים להלן: • (כרבה לעיל) שאין בהמה נעשית יד לאבר • (כרבי יוחנן לעיל) שאין יד להכשר
✓	✓	④ תחילת הסיפא

סקירה כללית

מורכב!

אל מה מתייחס ר"ש **שטהור**?

- לא למקרה משנתנו (בשר המדולדל ב'אדם' ואח"כ מת ונשאר מדולדל) → כי אי אפשר **שטהור** כי ממה נפשך...

- אלא לאבר (שפירש) מן המת

- (או שחולקים באבר הפורש מן החי לגבי כזית בשר ועצם כשעורה שר"מ מטמא באחד מהם ור"ש מטהר בשניהם)

משנתנו

מקרה - כללי

האבר והבשר המדולדל ב'אדם' חי

תת-מקרה-1

בעודו חי

דין

טהורים

תת-מקרה-2

לאחר מיתה

דין

הבשר – **טהור** → משום שמיתה עושה ניפול וסובר שבשר הפורש מן החי טהור

האבר - **טמא** משום אבר מן החי { משום שמיתה עושה ניפול ולכן הריהו אבר מן החי ולא מן המת

ואינו מטמא משום אבר מן המת }

דברי ר"מ

ור"ש מטהר

שאלה

אל מה מתייחס ר"ש?

תשובה-0

שר"ש **מטהר** במקרה של משנתנו (תת-מקרה-2: אבר המדולדל ב'אדם' ומת)

פירכא

אי אפשר לטהר בזה

כי ממה נפשך:

- אם מיתה עושה ניפול – אז **טמא** משום אבר מן החי
- אם מיתה אינה עושה ניפול – אז **טמא** משום אבר מן המת

ר"ש מתייחס לדיוק בדברי ר"מ (דוקא כאן אינו מטמא משום אבר מן המת - כי מיתה עושה ניפול - הא) אבר שלא היה מדולדל ולאחר מיתה נחתך – אכן **מטמא** משום אבר מן המת

ור"מ **מטהר** (בכלל) אבר מן המת

חולקים באבר הפורש מן החי לגבי כזית בשר ועצם כשעורה שר"מ **מטהר רק באחד מהם** ור"ש **מטהר בשניהם**
- ראה להלן:

מהו ההבדל בין אבר מן החי ובין אבר מן המת?

כזית בשר ועצם כשעורה – הפורש מאבר מן החי – שלפחות אחד מהם טהור (לעומת אבר מן המת)